

УДК 368

DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-5-5>**Братюк В.П.**кандидат економічних наук, доцент,
Мукачівський державний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3524-2873>**Vira Bratiuk**

Mukachevo State University

Михальчинець Г.Т.кандидат економічних наук,
Мукачівський державний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1109-5896>**Galina Mikhalychynets**

Mukachevo State University

Меденці М.І.магістр,
Мукачівський державний університет**Maryan Medentsi**

Mukachevo State University

АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ СТРАХОВИМИ КОМПАНІЯМИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ: АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ТА СТРУКТУРА СТРАХОВОГО ПОРТФЕЛЯ

ANALYSIS OF INSURANCE COMPANIES' MANAGEMENT IN THE CONDITIONS OF ECONOMIC CRISIS: ANALYSIS OF INDICATORS AND STRUCTURE OF INSURANCE PORTFOLIO

В процесі дослідження встановлено, що виклики діяльності страховиків пов'язані з пандемією COVID-19, очікуваннями дій нового регулятора ринку, військовою агресією росії. Досліджена страхова діяльність страховиків за 2020–2023 рр. Виявлена потреба системного підходу до створення нових стратегій управління ризиками. Виявлено вимоги регулятора до страховика щодо заходів запобігання виникненню конфліктів інтересів та сприяння їх врегулювання. Встановлено новий підхід регулятора в управлінні ризиком страховика, який ґрунтується на системі трьох ліній захисту. Запропоновано розгляд управління ризиками не за послідовністю етапів, а у формі циклічного процесу, в якому нові ризики виявляються, оцінюються, врегульовуються та контролюються. Показано, що створення ефективної стратегії управління ризиками забезпечує операційну своєчасність, безперервність процесу страхування, захист активів страховика, задоволеність страхувальників, досягнення цілей та збільшення прибутковості. Досліджено стратегії управління ризиками у сфері страхування. Проведено аналіз показників та дослідження динаміки страхової діяльності страхових компаній ARX, УНІКА, ТАС СГ, УСГ, АРСЕНАЛ. Досліджено диверсифікацію діяльності страхових компаній за отриманими страховими преміями у 2022 р. в розрізі видів страхування. Виявлено майбутні виклики, які можуть створювати ризики страхової діяльності. Підходи в управлінні ризиками страховиків різняться за концепціями і методами. Виклики, які нині формує середовище страхової діяльності, досліджене нами в період 2020–2023 рр., вимагають системного підходу та створення відповідних стратегій і політик управління ризиками. Вирішення проблеми полягає у дослідженні стратегій управління ризиками у відповідності до запропонованих Національним банком змін в управлінні ризиками на основі аналізу динаміки показників діяльності страховиків у період 2020–2023 рр. та сучасного стану страхових портфелів. Національним банком України, дослідженні можливих стратегій управління ризиками страховиків, діяльності та динаміки показників страховиків у періоді 2020–2023 рр., дослідженні майбутніх викликів у сфері управління ризиками страхових компаній.

Ключові слова: системні зміни, регулятор ринку, управління ризиками, конфлікти інтересів, три лінії захисту, стратегія управління ризиками, аналіз, показники діяльності, динаміка, майбутні виклики і ризики.

The study found that the challenges for insurers are related to the COVID-19 pandemic, expectations of the new market regulator, and Russia's military aggression. The article shows the growing relevance of insurance risk management in times of crisis. The insurance activities of individual insurers in 2020–2023 are analyzed. The need for a systematic approach to creating new risk management strategies is identified. The regulator's requirements for the insurer to create an effective risk management system, develop risk management strategies and policies, take measures to prevent conflicts of interest and facilitate their resolution are identified. The author establishes a new approach of the regulator to insurer risk management based on the division of responsibilities, which is based on the system of three lines of defense. The author proposes to consider risk management not as a sequence of stages, but as a cyclical process in which new risks are identified, assessed, resolved and controlled. It is shown that the creation of an effective risk management strategy ensures operational timeliness of payments, continuity

of the insurance process, protection of insurer's assets, satisfaction of policyholders, achievement of goals and increase of profitability. The systemic strategies of risk management in the insurance sector are studied. The indicators are analyzed, the dynamics of insurance activities of the insurance companies ARX, UNIQA, TAS SG, USG, and ARSENAL are studied. A study of the diversification of insurance companies' activities in terms of insurance premiums received in 2022 by type of insurance was carried out. Future challenges in the areas of climate change, information technology, accounting policy and risk management that may create risks in insurance activities are identified. The conclusions and necessary recommendations are provided. Risk management approaches of insurers differ in concepts and methods. The challenges that currently shape the environment of insurance activity, which we studied in the period 2020–2023, require a systematic approach and the creation of appropriate risk management strategies and policies.

Keywords: system changes, market regulator, risk management, conflicts of interest, three lines of defense, risk management strategy, analysis, performance indicators, dynamics, future challenges and risks.

Постановка проблеми. Дослідження сучасних викликів економічної практики, суспільного життя та середовища в якому вони відбуваються, виявило зростання різноманітних ризиків та вплив цих викликів на результати у різноманітних сферах діяльності. Відповідно зростає актуальність вирішення питань щодо управління ризиками, зокрема у сфері страхової діяльності, яка в кризові періоди має забезпечити перерозподіл ризику та захист від викликів і несподіваних подій. Цієї думки нині дотримується регулятор страхової діяльності Національний банк України. Проблема полягає в тому, що системи управління страхових компаній не готові до системних змін за визначеними критеріями. Підходи в управлінні ризиками страховиків різняться за концепціями і методами. Виклики, які нині формує середовище страхової діяльності, досліджене нами в період 2020–2023 рр., вимагають системного підходу та створення відповідних стратегій і політик управління ризиками. Вирішення проблеми полягає у дослідженні стратегій управління ризиками у відповідності до запропонованих Національним банком змін в управлінні ризиками на основі аналізу динаміки показників діяльності страховиків у період 2020–2023 рр. та сучасного стану страхових портфелів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В публікаціях вітчизняних та зарубіжних авторів приділяється достатня увага питанням управління страховою діяльністю та ризиками страхування. Дослідженням проблемних питань управління ризиками страхових компаній в кризові періоди присвячена значна кількість робіт зарубіжних авторів. В таких роботах проведено аналіз впливу різноманітних криз та чинників ризиків на діяльність страхових компаній. Зокрема, Нік Бауман (2020) розглянув питання впливу COVID-19 на страховий ринок і діяльність страховиків під час пандемії; Дон Еклес, Роберт Хоут та Симон Міллер (2014) дослідили вплив управління ризиками страховика на витрати для зниження цих ризиків. В роботах вітчизняних авторів, на нашу думку, доцільно звернути увагу на роботи О. Жабинця, яка розглянула питання класифікації ризиків; Т. Говорушко, В. Стецюка, О. Толстенко, які ґрунтовно дослідили питання управління фінансовою діяльністю страхової компанії щодо забезпечення її ефективного розвитку. Таким чином, дослідження зарубіжних і вітчизняних авторів спрямовані на вирішення завдань управління ризиками у сфері управління страховою діяльністю.

Постановка завдання. Мета статті полягає в аналізі підходів щодо управління діяльністю та ризиками страхових компаній, запропонованих Національним банком України, дослідженні можливих стратегій управління ризиками страховиків, діяльності та динаміки показників страховиків у періоді 2020–2023 рр.,

дослідженні майбутніх викликів у сфері управління ризиками страхових компаній. Для досягнення поставленої мети нами використано системний підхід.

Виклад основного матеріалу. В останні роки страхові компанії України потрапили в стан безперервної перманентної кризи та адаптації до кризових викликів пандемії COVID-19, реформи «спліт» на фінансовому ринку та військової агресії росії. В процесі реалізації реформи «спліт» з 1 липня 2020 р. Національний банк України прийняв повноваження з регулювання ринків небанківських фінансових послуг, в тому числі страхового ринку. Аналіз впливу пандемії COVID-19 на фрінок страхування та діяльність страховиків, проведений новим регулятором, привів до розуміння необхідності проведення системних змін у сфері управління діяльністю та ризиками, трансформації звітності страховиків. Пропозиції таких змін викладені регулятором в проекті Постанови Правління НБУ від 03.11.2023 р. Про затвердження «Положення про вимоги до системи управління страховика» [7] та проекті змін до Правил складання та подання звітності учасниками ринку небанківських фінансових послуг до НБУ від 27.06.2022 р. «Нові показники регуляторної звітності страховиків» [4].

Доцільно зауважити, що проекти враховують положення Закону України «Про страхування» від 18.11.2021 р. [8] та Розпорядження від 04.02.2014 № 295 «Про затвердження Вимог до організації і функціонування системи управління ризиками у страховика» [6], створеного Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Системний аналіз Закону України «Про страхування» від 18.11.2021 р. [8] та проекту Постанови Правління НБУ від 03.11.2023 р. Про затвердження «Положення про вимоги до системи управління страховика» [7] виявив основні напрями пропозиції щодо змін в системі управління діяльністю та ризиками страховиків.

Одним з основних питань управління ризиками, на яке звертає увагу регулятор є формування страховиками стратегій управління ризиками, котрі відображають структурований підхід до вирішення проблем, пов'язаних з ризиками, схильністю до ризиків та ризиковими подіями. На нашу думку, ефективне управління ризиками доцільно розуміти не як послідовність етапів, а як циклічний процес, в якому нові та поточні ризики постійно виявляються, оцінюються, врегульовуються керованим впливом та контролюються. Зокрема, це дає змогу оновлювати та переглядати оцінки в міру виникнення нових подій та вживати заходи захисту страховика та його активів.

З аналізу літератури [2; 13], ідентифікація ризиків проводиться шляхом пасивного виявлення вразливості або

шляхом впровадження інструментів та процесів контролю, які мають зупинити подальшу діяльність при виявленні потенційно небезпечних ідентифікованих ризиків. Такий підхід дозволяє діяти на випередження, а не реагувати на збитки від впливу ризиків. Він, на нашу думку, завжди є кращим підходом щодо зниження ризиків.

На думку [5], важливим питанням управління ризиками є моніторинг як безперервний процес, який відстежує виконання заходів з управління ризиками і забезпечує постійне виявлення та управління новими ризиками. Моніторинг ризиків дозволяє швидко вживати заходів, якщо ймовірність або потенційний вплив ризику перевищує прийнятні рівні. Постійний моніторинг ризиків та виконання планів з управління ризиками дозволяє страховику своєчасно реагувати на ризикові події у сферах фінансових, зовнішніх та стратегічних ризиків. Аналіз досліджень [1; 5] виявив, що продуктові, проектні та операційні ризики є звичними для страховиків. Втім наявність процесів та стратегій управління ризиками має важливе значення для проведення SWOT-аналізу з метою визначення сильних і слабких сторін, можливостей і загроз страховика.

Стратегія «вивчених уроків» полягає в отриманні досвіду та формуванні знань з кожної ініціативи або проекту, які страховик завершує або від яких відмовляється. Отриманні знання є цінним інструментом, який може значно знизити ризики в майбутніх ініціативах та проектах. Стратегія «планування непередбачуваних ситуацій» заснована на доцільності формування декількох планів або варіантів, які опрацьовані за різними сценаріями. Такий підхід передбачає планування альтернативних рішень для непередбачуваних

обставин з метою швидкого успішного реагування на виклики та відновлення при отриманні збитків [17].

Стратегія «кращих практик» в стратегії управління ризиками передбачає аналіз та впровадження випробуваних і перевірених способів страхової діяльності, які гарантують використання перевірених практик у страхуванні, що в кінцевому підсумку зменшує ризики. Важливою частиною стратегії управління ризиками є формування технології забезпечення управління ризиками страхування на основі інтегрованого програмного забезпечення, яке полегшує співпрацю та підвищує видимість ризиків.

Для формування стратегії та моделі системи управління ризиками, на нашу думку, доцільно показати результати нашого дослідження динаміки та стану показників страхової діяльності страхових компаній ARX, УНІКА, ТАС СГ, УСГ та Арсенал страхування (АРСЕНАЛ), які входять в перелік ТОП-20 страховиків страхового ринку України протягом 2020–2023 рр. Аналіз стану страхової діяльності цих компаній в минулі періоди приведено в табл. 1-3.

Аналіз показників страхової діяльності страхових компаній ARX, УНІКА, ТАС СГ, УСГ та АРСЕНАЛ приводить до висновку, що пандемія COVID-19, введення НБУ нових вимог до страхової діяльності та військова агресія, яку розпочала росія 24 лютого 2022 р. не суттєво вплинули на діяльність вказаних страховиків. Розглянемо сучасний стан показників діяльності цих страховиків у 2023 р. Результат сучасного стану показників діяльності показано в табл. 4.

Відповідно до показників страхової діяльності, показаних в табл. 1-4 приведемо результат дослідження цих показників у 2020–2023 рр. на рис. 1, 2, 3.

Таблиця 1 – Аналіз показників діяльності досліджених страховиків у 2020 р.

	Показники на 31.12.2020 року, тис. грн.				
	Премії	Виплати	Результат	Резерви	Активи
ARX	2680022	1027707	298658	1564044	3057783
УНІКА	2495571	1226589	302004	1242305	2604653
ТАС СГ	2026920	887598	137012	1614042	2457256
УСГ	1913206	913986	65404	3968568	4755891
АРСЕНАЛ	1846062	669945	17695	1097347	1780386

Джерело: власна розробка за даними НБУ [3]

Таблиця 2 – Аналіз показників діяльності досліджених страховиків у 2021 р.

	Показники на 31.12.2021 року, тис. грн.				
	Премії	Виплати	Результат	Резерви	Активи
ARX	3405305	1341418	197436	1991693	3698433
УНІКА	3020554	1329251	144385	1637630	3038619
ТАС СГ	2449545	1142848	90067	1786683	2608875
УСГ	2347065	2791624	21205	2144330	2944328
АРСЕНАЛ	2142529	898374	84805	1279285	1953945

Джерело: власна розробка за даними НБУ [3]

Таблиця 3 – Аналіз показників діяльності досліджених страховиків у 2022 р.

	Показники на 31.12.2022 року, тис. грн.				
	Премії	Виплати	Результат	Резерви	Активи
ARX	2763900	1039738	537378	2443239	4818633
УНІКА	2547433	1240195	372736	2243890	3934769
ТАС СГ	2432614	904319	303239	1869435	2955864
УСГ	3167510	787592	85011	2140410	3437765
АРСЕНАЛ	1667017	719677	91842	1422697	2249936

Джерело: власна розробка за даними НБУ [3]

Таблиця 4 – Аналіз показників діяльності досліджених страховиків за 9 міс. 2023 р.

	Показники на 01.10.2023 року, тис. грн.				
	Премії	Виплати	Результат	Резерви	Активи
ARX	2759944	988538	397203	2821322	5454959
УНІКА	2380917	999389	340966	2413769	4557283
ТАС СГ	2542203	933208	124416	2375402	3696306
УСГ	2242893	1065724	- 66083	2311721	3766538
АРСЕНАЛ	1599612	688815	22982	1579675	2382908

Джерело: власна розробка за даними НБУ [3]

За рис 3. доцільно зробити висновок, що динаміка активів досліджених страхових компаній має сталу тенденцію до зростання.

Аналіз диверсифікації страхових портфелів страхових компаній ARX, УНІКА, ТАС СГ, УСГ та АРСЕНАЛ за 2022 рік показано в табл. 5.

Аналіз страхових портфелів досліджених страховиків привів до висновку про слабку диверсифікацію діяльності за видами страхування. Основним джерелом страхових премій у 2022 р. стали транспортні види автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, Зелена Картка) та особові види страхування (медичне страхування, нещасних випадків та страхування життя).

Управління страховими ризиками є динамічний процес, який необхідно постійно адаптувати та удосконалювати. Регулювання регулятора може бути рушійною силою, але страховики мають зробити постійні вдосконалення частинною стратегії управління. У цьому сенсі розглянемо майбутні виклики, які можуть створити ризики страхової діяльності страховиків. На нашу думку, найбільша проблема, яка виникне перед страховиками в майбутньому, полягає у впливі кліматичних змін на ризики. Першим постане питання кількісної оцінки потенційних наслідків зміни клімату. Дженніфер Болдон та інші автори [16] вважають, що зміна клімату збільшить ризики для страхової діяльності щонайменше у трьох напрямках:

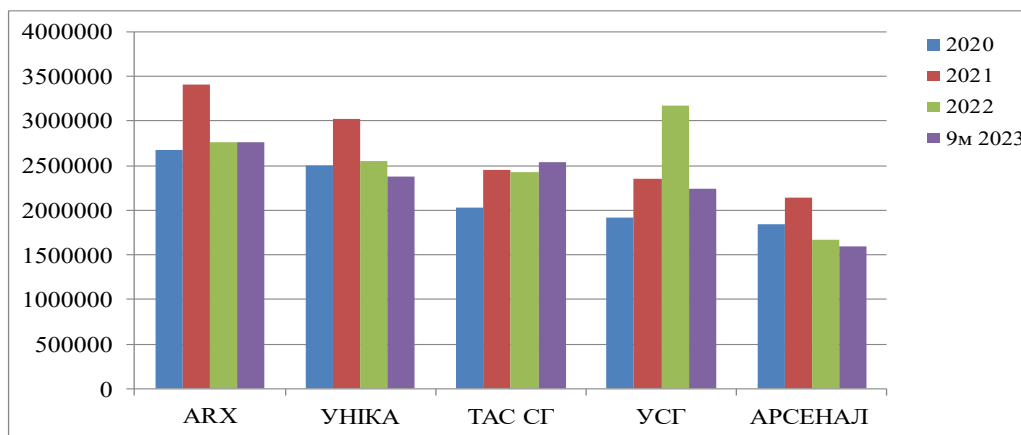

Рисунок 1 – Динаміка страхових премій страховиків у 2020–2023 рр.

Джерело: власна розробка за даними НБУ [3]

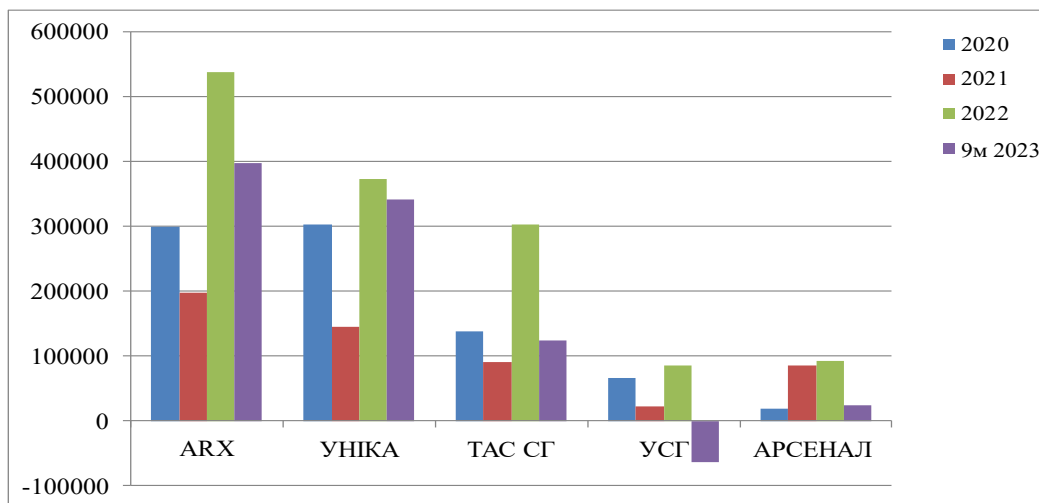

Рисунок 2 – Динаміка результату діяльності страховиків у 2020–2023 рр.

Джерело: власна розробка за даними НБУ [3]

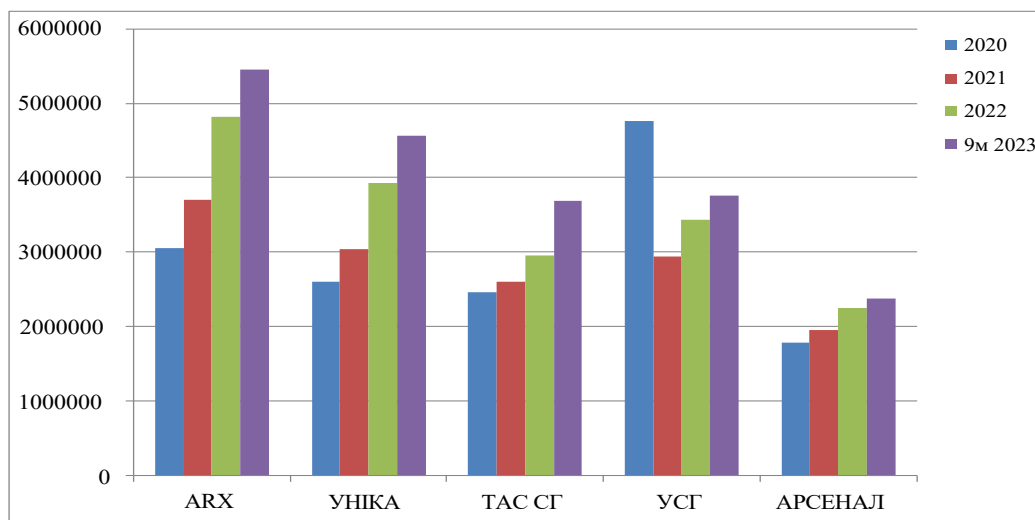

Рисунок 3 – Динаміка активів страховиків у 2020–2023 рр.

Джерело: власна розробка за даними НБУ [3]

Таблиця 5 – Аналіз диверсифікації страхових портфелів за страховими преміями досліджених страховиків у 2022 р.

№	Вид страхування	ARX	АРСЕНАЛ	УНІКА	УСГ	ТАС СГ
1	КАСКО	1517415	1128544	771119	604867	512759
2	ДСЦВ	35722	17450	25843	34293	72840
3	ОСЦПВ	229470	242787	188105	335972	846951
4	Зелена карта	50267	0	0	1506520	480847
5	Медичне	428972	88364	711366	317919	224114
6	здоров'я	0	0	196375	0	23165
7	нещасного випадку	0	7721	187331	7205	18783
8	вогню та стихії	0	53709	79728	71361	35702
9	Майна	314973	45995	97279	74329	35463
10	туристів	70834	5634	24790	14816	81959
11	фінансових ризиків	44685	190	66653	0	33410
12	інші види	71562	76623	198844	200228	66621
Всього премій		2763900	1667017	2547433	3167510	2432614

Джерело: власна розробка за даними НБУ [3]

–по-перше, у напрямку переходу до низьковуглецевої економіки, який викличе ризики втратити вартості інвестицій у галузях, які залежать від викопного палива та втрати сегменту страхування серед цих галузей;

–по-друге, зміна клімату загрожує активам страховиків, які покривають фізичні ризики, зокрема пошкодження від повені, шторму, наслідків інших непередбачених погодних умов, (наприклад, за даними [12] у 2021 р. страховики виплатили 130 мільярдів доларів за страховими випадками, які пов'язані з погодними умовами);

–по-третє, у страховиків майна та нещасних випадків зростуть ризики зростання числа виплат за збитки через зміну клімату.

Інша проблема полягає в необхідності швидкого розвитку інформаційних технологій та засобів їх підтримки. Зокрема, карантин у час пандемії COVID-19 прискорив вирішення проблеми швидкого віддаленого доступу до систем і технологій управління страховими ризиками шляхом використання хмарних рішень, які нині стали невід'ємною частиною інформаційного забезпечення в управлінні ризиками. Крім вирішення проблеми відсутності доступу, на нашу

думку, також є інші ключові чинники доцільності споживання хмарних рішень у майбутньому. Наприклад, використання хмарних рішень вирішує проблему наявності у розпорядженні страховиків високоефективних сучасних центрів обробки даних. Крім того, при реалізації хмарних рішень страховик сплачує за спожиті обчислювальні ресурси не витрачаючи кошти на електроенергію при включеному, але неактивному обладнанні. Також хмарні рішення надають страховикам гнучкі резерви обчислювальної потужності, зокрема у сферах прогнозування ризиків та обробки управлінської інформації.

Одним з можливих викликів росту ризиків у сфері страхової діяльності, на нашу думку, стане затримка впровадження стандартів обліку МСФЗ 17. Нині національний регулятор приймає заходи щодо впровадження МСФЗ 17 та нових вимог до звітності [15; 17]. Кінцевою метою удосконалення практики обліку повинно стати перетворення відповідності на цінність.

В майбутньому, на нашу думку, зростатимуть тенденції у напрямі розвитку і підвищення ефективності управління ризиками. Під час пандемії COVID-19

страховики, які створили ефективні актуарні моделі управління страховими ризиками без втрат та збитків пережили нестабільний і невизначений період діяльності. Однак пандемія виявила потребу страховиків у вдосконаленні практики управління ризиками та моделювання. Зокрема, виявлено недоліки моделей платоспроможності, за яких більшість існуючих моделей не змогли передбачити зростання значного числа ризиків пандемії на суспільну сферу під час карантину.

Висновки. Встановлено, що ризики діяльності страховиків пов'язані з пандемією, очікуваннями дій регулятора, військовою агресією. Досліджена страхова діяльність страховиків у 2020–2023 рр. Доведена доцільність системного підходу та створення стратегії управління ризиками. Виявлено нові вимоги регулятора до страховика щодо заходів запобігання

виникненню конфліктів інтересів та сприяння їх врегулювання. Встановлено новий підхід регулятора в управлінні ризиком страховика на основі трьох ліній захисту. Запропоновано управління ризиками створювати у формі циклічного процесу. Показано, що ефективна стратегія управління ризиками забезпечує операційну діяльність, безперервність страхування, захист активів та задоволеність страхувальників, досягнення цілей, збільшення прибутковості. Досліджено стратегії управління ризиками у сфері страхування. Проведено аналіз показників та дослідження динаміки страхової діяльності страхових компаній ARX, УНІКА, ТАС СГ, УСГ та АРСЕНАЛ. Досліджено диверсифікацію діяльності страхових компаній за страховими преміями у 2022 р. Виявлено майбутні виклики для розвитку страхової діяльності.

Бібліографічний список:

1. Говорущко Т.А., Стецюк В.М., Толстенко О.Ю. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з наданням забезпечення її ефективного розвитку : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 168 с.
2. Єрмошенко А.М. Ризики діяльності страховиків і шляхи їх зменшення. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. № 6 (96). С. 207–215.
3. Наглядова статистика. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#6>
4. Нові показники регуляторної звітності страховиків : Проект Змін до Правил складання та подання звітності учасниками ринку небанківських фінансових послуг до Національного банку України. 2022. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/New_indicators_regulatory_reporting_insurers_pr_06_2022.pdf?v=4
5. Приказюк Н.В., Білоконь Л.О. Теоретичне упорядкування методів та інструментів фінансового ризик-менеджменту страхових компаній. *Економічний аналіз : зб. наук. праць*. Тернопіль : Вид.-поліграфічний центр ТНЕУ «Економічна думка», 2017. Том 27. № 1. С. 139–149.
6. Про затвердження Вимог до організації і функціонування системи управління ризиками у страховика : Розпорядження від 04.02.2014 № 295. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0344-14#Text>
7. Про затвердження Положення про вимоги до системи управління страховика: проект постанови Правління. 2023. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/proekt_2023-11-03.pdf?v=6
8. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
9. Сокиринська І.Г., Журавльова Т.О., Аберніхіна І.Г. Страховий менеджмент : навчальний посіб. Дніпропетровськ : Пороги, 2016. С. 293.
10. Сороківська М.В. Управління фінансовими ризиками страхових компаній : дис. канд. екон. наук. НАН України. Ін-т регіон. дослідж. Львів, 2009. 230 с.
11. Baumann N. Understanding COVID-19 impact on the insurance sector. URL: <https://www2.deloitte.com/global/en/pages/about-deloitte/articles/covid-19/understandingcovid-19-s-impact-on-the-insurance-sector-.html>
12. Climate projections detail future risks for many people worldwide. URL: <https://phys.org/news/2023-08-climate-future-people-world-wide.html>
13. Eckles D.L., Hoyt R.E., Miller S.M. Reprint of: The impact of enterprise risk management on the marginal cost of reducing risk: Evidence from the insurance industry. *Journal of Banking & Finance*. 2014. No. 49. P. 409–423. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2014.10.006>
14. Hoyt R.E., Liebenberg A.P. The value of enterprise risk management. *Journal of Risk and Insurance*. 2011. No. 78(4). P. 795–822. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1539-6975.2011.01413.x>
15. Jabbour M., Abdel-Kader M. ERM adoption in the insurance sector: Is it a regulatory imperative or business value driven? *Qualitative Research in Accounting & Management*. 2016. No. 13(4). P. 472–510. DOI: <https://doi.org/10.1108/QRAM-03-2015-0035>
16. Boldon J., Deaville M., Dent O., Hobbs I. 2022 insurance industry forecast: trends and future risks. URL: <https://kennedyslaw.com/en/thought-leadership/reports/2022-insurance-industry-forecast-trends-and-future-risks/>
17. Kokobe S.A., Gemechu D. Risk management techniques and financial performance of insurance companies. *International Journal of Accounting Research*, 2016. No. 4(1). P. 127. URL: <https://www.academia.edu/download/57437194/001.pdf>
18. Risk Management and Corporate Governance. Corporate Governance. OECD Publishing. DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264208636-en>

References:

1. Hovorushko T. A., Stetsiuk V. M., Tolstenko O. Iu. (2012) *Upravlinnia finansovoiu diialnistiu strakhovoi kompanii z nadanniam zabezpechennia yii efektyvnoho rozvytku*: monohrafiia. Kyiv: Tsentri uchbovoi literatury, 168 p.
2. Iermoshenko A. M. (2009) *Ryzyky diialnosti strakhovykiv i shliakhy yikh zmeshennia*. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 6 (96), pp. 207–215.
3. Nahliadova statystyka. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#6>
4. Novi pokaznyky rehuliatornoj zvitnosti strakhovykiv: Proiekt Zmin do Pravyl skladannia ta podannia zvitnosti uchasnykamy rynku nebankivskykh finansovykh posluh do Natsionalnoho banku Ukrainy (2022). Available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/New_indicators_regulatory_reporting_insurers_pr_06_2022.pdf?v=4

5. Prykaziuk N. V., Bilokon L. O. (2017) Teoretychne uporiadkuvannia metodiv ta instrumentiv finansovoho ryzyk-menedzhmentu strakhovykh kompanii. *Ekonomichnyi analiz: zb. nauk. prats.* Ternopil: Vyd.-polihrafichnyi tsentr TNEU "Ekonomichna dumka", vol. 27, no. 1, pp. 139–149.
6. Pro zatverdzhennia Vymoh do orhanizatsii i funktsionuvannia systemy upravlinnia ryzykamy u strakhovyka: Rozporiadzhennia vid 04.02.2014 No. 295. Natsionalna komisiia, shcho zdiisniuie derzhavne rehuliuivannia u sferi ryнкiv finansovykh posluh. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0344-14#Text>
7. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro vymohy do systemy upravlinnia strakhovyka: proiekt postanovy Pravlinnia (2023). Available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/proekt_2023-11-03.pdf?v=6
8. Pro strakhuvannia: Zakon Ukrainy vid 18.11.2021 r. No. 1909-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
9. Sokyrnska I. H., Zhuravlova T. O., Abernikhina I. H. (2016) *Strakhovyi menedzhment: navchalnyi posib.* Dnipropetrovsk: Porohy, p. 293.
10. Sorokivska M. V. (2009) Upravlinnia finansovymy ryzykamy strakhovykh kompanii: dys. kand. ekon. nauk. NAN Ukrainy. In-t rehion. doslidzh. Lviv, 230 p.
11. Baumann N. Understanding COVID-19 impact on the insurance sector. Available at: <https://www2.deloitte.com/global/en/pages/about-deloitte/articles/covid-19/understandingcovid-19-s-impact-on-the-insurance-sector-.html>
12. Climate projections detail future risks for many people worldwide. Available at: <https://phys.org/news/2023-08-climate-future-people-world-wide.html>
13. Eckles D. L., Hoyt R. E., Miller S. M. (2014) Reprint of: The impact of enterprise risk management on the marginal cost of reducing risk: Evidence from the insurance industry. *Journal of Banking & Finance*, no. 49, pp. 409–423. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2014.10.006>
14. Hoyt R. E., Liebenberg A. P. (2011) The value of enterprise risk management. *Journal of Risk and Insurance*, no. 78(4), pp. 795–822. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1539-6975.2011.01413.x>
15. Jabbour M., Abdel-Kader M. (2016) ERM adoption in the insurance sector: Is it a regulatory imperative or business value driven? *Qualitative Research in Accounting & Management*, no. 13(4), pp. 472–510. DOI: <https://doi.org/10.1108/QRAM-03-2015-0035>
16. Boldon J., Deaville M., Dent O., Hobbs I. 2022 insurance industry forecast: trends and future risks. Available at: <https://kennedyslaw.com/en/thought-leadership/reports/2022-insurance-industry-forecast-trends-and-future-risks/>
17. Kokobe S. A., Gemechu D. (2016) Risk management techniques and financial performance of insurance companies. *International Journal of Accounting Research*, no. 4(1), p. 127. Available at: <https://www.academia.edu/download/57437194/001.pdf>
18. Risk Management and Corporate Governance. Corporate Governance. OECD Publishing. DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264208636-en>

Стаття надійшла до редакції 15.12.2023